

Udenrigsministeriet

Den 29. september 2005

Spørgsmål fra Udenrigs-
udvalget til udviklingsmini-
steren af 19. august 2005
(modtaget 22.8.2005).
URU alm. del – Spørgsmål 56-
60

Ad URU alm. del:

”Ministeren bedes kommentere Nord/Syd Koalitionens notat ”Staten tjener på dansk gældspolitik” jf. alm. del – bilag 198 (og herunder besvare følgende, uddybende spørgsmål).”

Kommentar

N/S Koalitionen peger på nogle relevante problemstillinger, som jeg vil kommentere nedenfor.

Der er et generelt punkt, jeg gerne vil slå fast: Gældsreduktion i den ene eller anden form er en del af udviklingspolitikken. Gældseftergivelser er vanskelige at håndtere budgetmæssigt på grund af deres uforudsigelighed, og det er ofte store beløb, det drejer sig om. Men det er vigtigt at holde sig for øje, at når et land får saneret sin gæld, sker det i sammenhæng med nogle nøje definerede krav om reformer m.v., således at landet inden for en overskuelig periode kan få rettet op på sin økonomi. For de lande der indgår i det særlige initiativ for højtforældede fattige lande (HIPC-initiativet), stilles der direkte krav om udarbejdelse af fattigdomsstrategier, og det har medført en betydelig stigning i de midler, som landene kanalisere til de sociale sektorer på statsbudgettet.

Gældens oprindelse behøver ikke i sig selv at have noget med fattigdomsreduktion at gøre, men når afdrag på en kredit eftergives, frigøres der ressourcer, som kan bruges til fattigdomsreducerende formål. Derfor er der enighed om, at eftergivelse af kommerciel gæld (eksportkreditgæld) i medfør af Parisklubaftaler kan rapporteres til OECD/DAC som udviklingsbistand med det fulde beløb, som eftergives jf. svar på spørgsmål nr. S2044 (kopi vedlagt).

Udgifterne til gældseftergivelser – og her tænker jeg på eftergivelse af eksportkreditgæld – er først for alvor blevet synlige efter det udvidede HIPC initiativ. Regeringen har derfor med virkning fra 2002 oprettet en særlig konto på finansloven under bistandsrammen for at øge gennemsigtigheden af disse udgifter. Principperne for opgørelse af omkostningerne ved de enkelte gældseftergivelser følger nogle faste regler, der viser, hvad udgifterne er for den danske stat. Danmarks Erhvervsfond (DE) kompenseres med det beløb, som gælden opgøres til jf. nedenfor. Fordringer, som ikke eftergives, henstår i DE's regnskaber, indtil de bliver betalt. Derfor giver det ikke rigtig nogen mening at tale om at fastsætte en kursværdi for DE's fordringer, som ikke har en rente, der afspejler debitorlandets betalingsevne (dvs. landerisiko), men typisk en rente, der er fastlagt ud fra kreditorlandets refinansieringsrente.

Der blev i 1999/2000 indgået en aftale mellem Udenrigsministeriet og DE om, at afvikling af større gældseftergivelser kunne strækkes over en årrække (op til 10 år), idet man dog ville forsøge at forkorte afviklingsperioden mest muligt. Motivationen bag denne ordning var på den ene side, at man i de internationale aftaler begyndte at overgå til egentlige gældsreduktioner frem for rentesubsidier, der i sagens natur var fordelt over en længere årrække. På den anden side kunne Udenrigsministeriet kun gå med til egentlig gældsreduktion, hvis der var en mulighed for at udjævne belastningen på bistandsbudgettet for lande, hvor der ville være tale om meget store gældseftergivelser.

Med udsigt til en gældseftergivelse til Nigeria allerede i år i størrelsesordenen 1,5 mia. kr. i medfør af G8-landenes gældsinitiativ, og siden hen til lande som Sudan og Angola med beløb i størrelsesordenen hhv. godt 2 mia. kr. og ca. 0,5 mia. kr., kan det blive aktuelt at rejse spørgsmålet om en udjævning af belastningen på bistandsbudgettet. For øjeblikket er der et budget for gældslettelser på 180 mio. kr. i 2005 og ca. 160 mio. kr. de følgende år. Dette budget vil næppe holde, hvis flere store gældslettelser træder i kraft på samme tid og skal afvikles inden for samme ti-år.

For distinktionen mellem eksportkreditter og statslån henvises til svaret nedenfor.

Spørgsmål 56:

”Hvad er Udenrigsministeriets skøn over udgiften for det danske bistandsbudget – med den gældende praksis – ved en 100% eftergivelse af Sudans gæld til Danmark i forbindelse med en behandling via HIPC initiativet?”

Svar:

Sudans danske eksportkreditgæld, som tidligere har været omlagt i Parisklubben, udgjorde ultimo 2004 ca. 1,5 mia. kr. I dette beløb indgår en betydelig del renter som følge af 20 års manglende betalinger fra landet. Renteberegningen er baseret på en flad rentetilskrivning (dvs. beregnet på antal rentedage) med en rente svarende til statens refinansieringsrente i perioden.

Dertil kommer udestående fordringer uden for moratorieaftalerne på 248 mio. kr., som skal tilskrives forsinkelsesrente siden 1984. Det vil bringe denne post op på godt 600 mio. kr.

Det samlede udestående på Sudan udgør således godt 2 mia. kr., og det forventes, at Sudan vil opnå en 100% gældseftergivelse i Parisklubben.

Opgørelse af et debitorlands gæld, herunder tilskrivning af renter, sker på grundlag af bilaterale forhandlinger med det pågældende land om de udestående fordringer. Debitorlandet skal således anerkende de enkelte gældsposter. Uanset om der er tale om en gældsomlægning på kommercielle vilkår eller hel- eller delvis gældseftergivelse, følger denne godkendelsesproces samme principper.